

Aquest PDF correspon a la versió HTML disponible en l'adreça adjunta. Els textos enllaçats només funcionen en la versió HTML que, a més, pot contenir actualitzacions no incorporades en aquest PDF.

www.amnistiacatalunya.org/edu/pelis/dudh/cat/caminoaguant.html

El cine i la Declaració Universal dels Drets Humans

Article 5

"Ningú no pot ser sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants."

Article 5

Contra la tortura i els maltractaments.

Camino a Guantánamo

(The Road to Guantanamo)

Any: 2006.

Durada: 95'.

Direcció: Michael Winterbottom, Mat Whitecross.

País: Regne Unit.

Edat: A partir de 13 anys.

Argument: Basada en fets reals. Rodada amb actors però com si fos un documental, de tant en tant apareixen els autèntics protagonistes de la història real, aportant el seu testimoni. Quatre amics britànics van viatjar el 2001 al Pakistan per a assistir al casament d'un d'ells. Per tal d'aprofitar l'estada, van decidir viatjar a l'Afganistan just abans dels atacs nord-americans. Van ser capturats per l'Aliança del Nord i lliurats als nord-americans. Tres d'ells van ser traslladats a la base nord-americana de Guantánamo, on els van tenir presos durant més de dos anys, sotmesos a humiliacions i tortures. El 2004 van ser traslladats al Regne Unit, on van ser alliberats sense càrrecs.

Suggeriments didàctics

Altres articles de la Declaració que es poden treballar: 6, 7, 8, 9, 10, 11.

Temes: Tortura, detencions arbitràries, judicis injustos, vulneració dels drets dels detinguts.

Elements de debat per a iniciar un cinefòrum:

- Els tres amics que van a parar a Guantánamo no tenen cap relació amb el terrorisme islàmic, per què els detenen?
- Si realment fossin terroristes i no volguessin parlar, estaria justificat torturar-los per tal de treure'ls informació?
- Com és possible que un país com Estats Units, amb les actuacions reflectides a la pel·lícula, es pugui saltar amb tota impunitat les normatives internacionals vigents sobre drets humans?

Altres reflexions que es poden tenir en compte:

- Les tortures que s'aplicaven als detinguts a Guantánamo s'executaven seguint les normes que els responsables de l'administració dels Estats Units van autoritzar. Valorar aquest fet tenint en compte que el dret a no ser torturat es considera inderogable en els diferents documents internacionals de drets humans. Valorar també l'existència d'aquesta inderogabilitat; s'hi podria fer alguna objecció?
- Algunes persones afirmen que tots som torturadors en potència, que només cal que es donin les condicions necessàries: que s'estigui en un entorn que l'admet, que s'argumenti que hi ha motius que la justifiquen (p.ex. la seguretat nacional), que s'afavoreixi el convenciment que és útil i necessària, que es deshumanitzi prèviament la víctima, que hi hagi la sensació d'impunitat. Valorar aquesta opinió en general així

com si en concret pot ser una explicació del comportament dels militars que surten a la pel·lícula.

- Els tres amics, amb altres detinguts, van ser traslladats a Guantánamo en un dels molts vols secrets que la CIA va organitzar llavors, tant cap a Guantánamo com a presons secretes d'altres països. Eren vols secrets perquè els seus organitzadors eren perfectament conscients que violaven el Dret Internacional. Valorar tant l'organització d'aquests vols per part de la CIA com la col·laboració de tots els països (entre ells Espanya) que van servir d'escala, de punt de partida o d'arribada d'aquests vols.

- Valorar les frases següents:

- George Bush, llavors president dels Estats Units: "Vull deixar molt clar davant la nostre gent i el món, que Estats Units no tortura. Va contra les nostres lleis i contra els nostres objectius, i jo no ho he autoritzat." (2006)

- José María Aznar, quan ja no era president del Govern espanyol i referint-se als vols secrets de la CIA: "El meu Govern va ser solidari en la lluita contra el terrorisme." (2008)

- La Declaració Universal, a més de proclamar que ningú pot ser torturat, dedica diferents articles a les detencions il·legals i els judicis justos. Valorar el fet que la manca del respecte dels drets dels detinguts i de garanties processals afavoreixi, emparades en el secretisme, pràctiques ultratjants com la tortura.

- El successor de George Bush, Barack Obama, va manifestar (2009) que els agents de la CIA que seguint les indicacions del Departament de Justícia van participar en casos de tortura no serien processats. Actuar "seguint les ordres superiors" pot ser un eximent de responsabilitats en el cas de participar en violacions dels drets humans? Comentar la postura d'Obama, en la mesura que suposa concedir immunitat als responsables d'actes de tortura i és contrària al Dret Internacional.

- Comparar la postura d'Obama amb altres casos de tortura (Argentina, Xile...), en els que inicialment els implicats en casos de tortura no van ser processats, amb l'argument que actuaven "seguint ordres", però que posteriorment sí que van haver de comparèixer davant de la justícia.

- Al final els tres detinguts són alliberats per falta de proves. En casos així, es pot rescabalar d'alguna manera les víctimes dels empresonaments arbitraris, els maltractaments i les tortures que han patit?

- El cas dels vols secrets de la CIA i de la presó de Guantánamo són una excepció, o d'altres països, en l'actualitat o en d'altres moments històrics, han recorregut a estratègies semblants?

- Comentar el text [Los torturadores voluntarios de Bush](#) (Tzvetan Todorov. El País, 14-5-2009), sobre els manuals de tortura elaborats per la CIA.

Suggeriments generals sobre aquest article de la Declaració:

(apartat "La Declaració Universal dels Drets Humans, suggeriments didàctics")

[Article 5, Contra la tortura i els maltractaments](#)

■ Fitxes didàctiques a [Cinema i educació](#) (enllaços a fitxes de diferents autors)

■ [Pel·lícules sobre la tortura](#)